

Kuvaajan portfolio

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö
Kuvaus
Syksy 2008
Jaakko Slotte

OPINNÄYTETIIVISTELMÄ

Osasto Viestintä	Erikoistumisala Kuvaus
Tekijä Jaakko Viktor Slotte	
Työn nimi Kuvaajan Portfolio	
Lopputyön laji Portfolio	
Työn valmistumisaika TAMK / Taide ja viestintä	Sivumäärä 36
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö-portfolioni sisältää kolme kouluaikana ja kaksi työelämässä kuvaamaani työtä. Työt koostuvat lyhytelokuvista, mainoksista ja musiikkivideosta. Kaikki työt poikkeavat toisistaan mahdollisimman paljon, jotta ne antaisivat parhaan mahdollisen kuvan osaamisestani erillisissä projekteissa.</p> <p>Portfolioni koostuu kolmesta eri osasta. Ensimmäinen on showreel joka toimii portfolio-DVD:n alkuintronana. Toinen osa DVD:llä sisältää viisi kappaletta parhaita töitäni. Kolmas osa on tekstiosuus, missä kerron itsestäni lyhyen historian ennen koulua, analysoin kaikki viisi työtäni vaihe kerrallaan ja lopuksi kerron ajatuksia koulusta ja elämästä sen jälkeen.</p>	
Aineisto	
Asiasanat Kuvaaja, Portfoli, Mainos, Lyhytelokuva, Musiikkivideo	
Säilytyspaikka TAMK kirjasto	
Muita tietoja	

THESIS		SUMMARY	
Department Media Programme		Area of specialisation TV/Video Studies	
Author Jaakko Viktor Slotte			
Title Cinematographers Portfolio			
Sort of Final Thesis (Written / Project / Portfolio) Portfolio			
Date 11.12.2008		Number of pages 36	
Summary:			
<p>My graduation portfolio includes three works from the school and two after school. Works consist from commercials, shortmovies and music videos. All the works differens from each other, and doing so,they presents the best of my talent as an cinematographer.</p> <p>My portfolio dvd starts with a showreel. Second part on the dvd is the introduction of all the works. Third part is the text where I analyze all the five works separately.</p>			
Material (e.g. audio / video tape, photographs, slides, paintings, statues...) DVD			
Key words Cinematography, Portfolio, Commercial, Short Movie, Music Video			
Filing TAMK			
Other information			

SISÄLLYS

1 Johdanto.....	3
2 Historia.....	4
3 Lyhytelokuva: KUB.....	6
3.1 Ennakkosuunnittelu.....	6
3.2 Kuvaukset.....	7
3.3 Jälkityöt.....	10
3.4 Yhteenveto.....	10
4 Mainoselokuva: Elävät-kampanja.....	11
4.1 Ennakkosuunnittelu.....	11
4.2 Kuvaukset.....	12
4.3 Jälkityöt.....	13
4.4 Yhteenveto.....	14
5 Lyhytelokuva: Romka-97.....	15
5.1 Ennakkosuunnittelu.....	15
5.2 Kuvaukset.....	17
5.3 Jälkityöt.....	20
5.4 Yhteenveto.....	21

6 Musiikkivideo: Hot Breathing, ELK.....	22
6.1 Ennakkosuunnittelu.....	22
6.2 Kuvaukset.....	23
6.3 Jälkityöt.....	27
6.4 Yhteenveto.....	28
7 Mood Film: Sanoma Magazines.....	29
7.1 Ennakkosuunnittelu.....	29
7.2 Kuvaukset.....	30
7.3 Jälkityöt.....	34
7.4 Yhteenveto.....	35
8 Loppusanat.....	36

1 Johdanto

Tämän portfolion tarkoitus on esitellä töitani kouluajalta sekä sen jälkeen työelämässä. Valitsin viisi työtä, jotka poikkeavat toisistaan mahdollisimman paljon, niin teknisesti, sisällöltään, kuin tuotteena itsenään. Kaikki työt on tehty aikavälillä 2003-2008.

Opinnäytetyöni koostuu kolmesta eri osasta. Ensimmäinen osa on Showreel eli kooste töistäni, joka toimii portfolio-osuuden alussa esittelyosana. Tähän olen leikannut mielenkiintoisimpia paloja erilaisista töistäni. Se sisältää pätkiä vuosien 2003-2008 aikana kuvaamistani musiikkivideoista, mainoselokuvista, dokumenteista ja lyhytelokuvista. Koosteessa on myös otoksia töistä, jotka eivät ole dvd:llä kokonaisina projekteina tarkasteltavina töitä.

Toinen osa on itse portfolio. Se sisältää viisi työtäni. Kolme näistä on tehty kouluajana ja kaksi työelämässä.

Kolmas osuus on tämä eli tekstiosuus, jossa kerron taustani kuvaajana ja käyn aikajärjestyksessä läpi työt. Käsittelen työni ennakkosuunnittelun, kuvausten ja jälkitöiden osalta sekä analysoin tavoitteissa onnistumista kussakin projektissa. Lopuksi teen yhteenvedon opinnoistani koulussa sekä työskentelemisestä koulun jälkeen.

2 Historia ennen TTVO:lle pääsyä

Ensi askeleet kohti media-alaa ja nykyistä ammattiani eli kuvaajan ammattia otin noin kymmenen vuotta sitten, vuonna 1998. Työskentelin armeijasta päästyäni atk-alan firmassa kotiseudullani Seinäjoella. Tietokoneet ja tekniikka kun kiinnosti minua silloin paljon. Reilun vuoden verran tietokoneita kasattuani ja atk-maailmaa tutkittuani alkoi minulle valjeta, ettei se ollut kuitenkaan ala jolla haluaisin loppuelämäni viettää. Hain ensimmäisen kerran Tampereen ammattikorkeakoulun taiteen ja viestinnän osastolle, äänilinjalle vuonna 1999. En päässyt pääsykokeisiin.

Hain samana vuonna Jaakkiman Kristilliseen Opistoon, Media ja Tv linjalle. Opisto sijaitsee Ruokolahdella, Imatran vieressä. Pääsin pääsykokeisiin ja loppujen lopuksi myös opiskelemaan kyseiseen paikkaan. Mainitsemisen arvoista on, että tapasin pääsykokeissa ensimmäistä kertaa myös nykyisen pomoni ja hyvän ystäväni Aleksi Koskisen, jonka kanssa opiskelimme vuoden verran media-alaa. Hain opiston loputtua jälleen TTVO:lle. Nyt tosin leikkauksenlinjalle. En päässyt pääsykokeisiin.

Seuraava askel matkallani oli Voionmaan opisto 2000-2001. Aloittaessani Voionmaan opistossa, Elokuva ja TV tuotannon linjalla ei minulla vielä ollut minkäänlaista varmuutta siitä, mikä osahaara minua elokuva-alalla kiinnostaa. Leikkaus oli Voionmaalla ensimmäinen kiinnostuksen kohteeni, ehkä siksi, että jälleen tietokoneet ylipäätään olivat lähellä sydäntäni. Jostain syystä päädyin kuitenkin aina kuvaajan rooliin. Vuoden aikana teimme useita musiikkivideoita ja lyhytelokuvia. Ensimmäisen kerran Tuukka Temosen, ankaran valvonnan alla, pääsin kuvaamaan myös 16mm filmille musiikkivideon, Velcra nimiselle bändille.

Filmille kuvaaminen oli muutenkin Voionmaan opistolla melko yleistä. Jollei rahat riittäneet 16mm filmiin niin kuvasimme 8mm filmille. Vuosi Voionmaalla oli erityisesti filmiteknisesti opettavaista aikaa. Vaikka tuotokset olikin melko kevyellä otteella toteutettuja, oli filminvalotuksen perusteiden oppimisesta suuri hyöty tulevissa opinnoissani. Hain jälleen TTVO:lle, tällä kertaa kuvauksen linjalle. Ei taaskaan kutsua pääsykokeisiin.

Vuonna 2002 aloitin opinnot Kokkolan aikuiskoulutuskeskuksessa, jossa tarkoituksena oli opiskella Media-assistentin tutkinto kahdessa vuodessa. Opinnot Kokkolassa tuntuivat hieman turhauttavalle, sillä opetuksen taso Voionmaan opiston jälkeen ei riittänyt antamaan mitään uutta, ainakaan kuvauksen saralla. Opiskelin lähinnä internet-sivujen tekoa ja muuta multimedia-alaa vuoden ajan, kunnes jälleen koitti aika hakea TTVO:lle kuvauksen linjalle. Nyt kutsu pääsykokeisiin vihdoinkin koitti ja pääsin myös kouluun opiskelemaan. Opiskelu Kokkolassa keskeytyi ja opiskelu TTVO:lla kuvauksen linjalla alkoi 2003.

Nyt olen ollut työelämässä pian kaksi vuotta. Jäin työharjoitteluni jatkoksi töihin Film Magica -tuotantoyhtiöön. Film Magicalla työskentelin useissa mainostuotannoissa valomiehenä ja kuvasin itse muutamia dokumenttielokuvia ja pieniä mainoksia ohjaajien Miikka Lommin sekä Finn Anderssonin kanssa. Aika Magicalla oli kallisarvoista, ja nyt työelämässä olen tehnyt freelancerina monia tuotantoja heidän kanssaan. Tällä hetkellä työskentelen Tre Film Ab tuotantoyhtiössä kuvaajana, mutta toimenkuvaani kuuluu myös tuotantojen jälkityöt, kuten leikkaaminen ja värimäärittely. Teen myös Aleksi Koskisen kanssa jonkin verran valokuvauskeikkoja, mikä tuo sopivaa vaihtelua työhöni.

3 Lyhytelokuva: KUB

3.1 Ennakkosuunnittelu

Lyhytelokuva KUB on surrealistinen elokuva, joka kertoo pariskunnasta joiden kauan odotettu esikoinen syntyy väärään ulottuvuuteen.

KUB sai osaltani alkunsa kun ohjaaja Anastasia Lobkovski kysyi minulta koulussa erään oppitunnin jälkeen, että haluaisinko minä kuvata hänen lyhytelokuvansa. Vastasin saman tien myöntävästi, tietämättäni elokuvasta vielä sen enempää Anastasia esitteli minulle käsikirjoituksen jonka hän oli itse kirjoittanut. Luettuani käsikirjoituksen olin haltioissani. Tämä oli 2003 opiskeluvuoden ensimmäinen, oikea projekti.

Kuvissa KUB lyhytelokuvan näyttelijät, Anu Raipia ja Harri Kettumäki. Kuvat on kaapattu elokuvasta.

Kävimme käsikirjoitusta läpi Anastasian kanssa useaan kertaan ennen projektikokousta. Keskustelimme käsikirjoituksesta sekä tarinan maailmasta monia antoisia kertoja. Heti alusta asti olimme samalla aaltopituudella, eikä mitään isompaa ristiriitaa syntynyt. Pidän erityisesti käsikirjoituksessa siitä, että se ei sortunut liikaan dialogin avulla asioiden selittämisen. Tämä on mielestäni suurin kompastuskivi monessa lyhytelokuvassa. Dialogin avulla asioiden selittäminen on viimeinen keino elokuvan kerronnan välineenä, ja tämän opin oli Anastasia sisäistänyt jo heti ensimmäisen vuosikurssin ensimmäisessä käsikirjoituksessaan.

Saatuamme projektille hyväksynnän aloimme miettiä elokuvaan sopivia näyttelijöitä ja kuvauspaikkoja. Anastasia vastasi täysin näyttelijöiden valinnasta, ja onnistui siinä erinomaisesti. Pääosissa näyttelevät Anu Raipia, Harri Kettumäki ja Martti Palo. Kuvauspaikkojen valinta sujui sekin melko nopealla tahdilla. Päähenkilöiden kodiksi valittiin vanhempien kesämökki, joka sijaitsee Näsijärven rannalla Länsi-Teiskossa. Sairaala ja tiedemiehen toimisto sekä laboratorio löytyivät Tampereen kättilöopistolta sekä TAMK:in tekniikan laitokselta Teiskontieltä.

Kuvaformaatiksi valittiin Mini-dv, sillä kouluun oli juuri tullut uusi Panasonic AG-DVX100 Mini-dv-kamera. Tämä oli, ja on edelleen, ihan varteenotettava harrastelijatason videokamera. Mini-35 adapterin ja 35mm linssien käyttö ei vielä tuolloin ollut suomessa yleistä, eikä minulla tuolloin ollut tällaisista laitteista mitään tietoa. Elokuva valaistiin pääosin hyvin pieni tehoisilla valoilla, kuten 300w, 650w ja KinoFlo-lampuilla. Muutama 1kw ja 2kw lamppu oli myös loppu kohtauksessa käytössä. Pienitehoisten lamppujen käytön syynä oli virran puute kuvauspaikalla eli lokaatioissa. Haittapuoli pienitehoisissa valoissa yleensä on se, että valon luonne niissä on melko kova. Tämä valon kovuus on KUB elokuvassa tärkeä elementti, sillä tarkoitus oli luoda mahdollisimman paljon varjoja ja kontrastia kuviin.

3.2 Kuvaukset

KUB lyhytelokuva kuvattiin kahdessa erässä. Ensimmäinen kuvaus jakso oli keväällä 2004, jolloin kuvasimme kolme päivää eri lokaatioissa (oikeasti olemassa oleva kuvauspaikka) ja yhden päivän koulumme studiossa. Toinen jakso oli syksyllä 2004, kun elokuva oli jo kertaalleen valmistunut ja esitetty yleisölle. Kerron tästä myöhemmin tekstissäni lisää.

Kuvaukset alkoivat Tampereen kättilöopistolla, missä kuvasimme ensimmäisen kohtauksen. Tässä kohtauksessa pariskunta odottaa sairasvuoteella kättilöä, joka tuo heille heidän esikoisensa ensimmäisen

kerran nähtäväkseen. Kohtauksen kuvat olimme suunnitelleet Anastasian kanssa etukäteen, mistä olikin aikataulullisesti paljon apua. Olin myös laatinut valosuunnitelman kyseistä kohtausta varten valaisija Riku Salmiselle. Myös elokuvan ensimmäinen kohtaus kuvattiin samana päivänä. Tämä intro on mielestäni elokuvan onnistunein kohtaus visuaalisesti. Se kuvattiin kokonaan käsivaralta jotta saimme tunnelmasta mahdollisimman hektisen. Toisena kuvauspäivänä olimme TAMK:in tekniikan laitoksella. Ensin kuvasimme professorin huoneessa tapahtuvat kohtaukset. Huone on jälleen valaistu hyvin pienellä valomäärällä, joista suurin osa oli erilaisia prakti-valaisimia (lavastevalo). Hajamielisen professorin työhuone on hieman rempallaan, joten loimme tätä tunnelmaa myös valollisesti. Vilkkuva loisteputki valo, jonka valaisija Riku rakensi tätä kohtausta varten, toimii mielestäni erinomaisesti ja tuo kohtaukseen syvyyttä ja sitä tarvittavaa elävyyttä.

Aikaulottuvuuskone, jolla pariskunta elokuvan lopussa singotaan toiseen ulottuvuuteen, on myös kuvattu Tekniikan laitoksella. Tämä kohtaus oli valaisullisesti haastavin ja isotöisin. Suuret ikkunat huoneen toisella seinällä piti ensinnäkin peittää, sillä ulkoa tuleva päivänvalo oli saatava pois. Myös kuvasuuntia oli melkein huoneen jokaiseen ilmansuuntaan, mikä tarkoitti taas sitä, että valot ja varsinkin jalustat oli piilotettava huolellisesti rekvisiitan taakse.

Kolmantena kuvauspäivänä matkasimme kohti kesämökkiäni Länsi-Teiskoon. Mökillä kuvasimme ensimmäisenä kohtauksen, jossa pariskunta makaa sängyssä nukkumassa, mutta äiti ei saa unta. Valaisimme kohtauksen kahdella lampulla ja aidolla öljylampun tulella. Öljylamppu toi mielestäni tähän jälleen sitä aitoutta ja lämpöä, lämpöä muussakin merkityksessä kuin värilämpötilaltaan. Sillä aikaa, kun olimme vintillä kuvaamassa, alakerrassa valoryhmä ja varsinkin lavastusryhmä teki kovasti töitä.

Seuraavaksi oli vuorossa kohtaus, jossa koko perhe on pöydän ääressä viettämässä idyllistä hetkeä. Kuvat ja kompositio (rajaus) isän ja äidin

välillä valittiin tarkoituksella tasavertaisiksi ja harmonisiksi, sillä tässä kohtauksessa Isä ja äiti ovat tasavertaisia toisiinsa nähden.

Kolmannen päivän kolmas ja viimeinen kohtaus, missä isä ja äiti metsästävät huoneessa sinkoilevaa lapsikuutiota, aloitettiin kuvaamaan jo kaksi tuntia aikataulusta myöhässä. Lapsikuution sisälle oli rakennettu valo, koska kuution haluttiin kommunikoivan hehkumalla valoa tunteidensa mukaan. Tämä oli ideana mielestäni suorastaan nerokasta, mutta toteutus jäi hieman puolitiehen. Se kuinka kuutioita oli tarkoitus liikuttaa oli ennen kuvauksia selvää. Kuvauksissa kuution liikuttelu oli toinen asia, sillä kuution sisällä olevat akut ja valot tekivät kuutiosta painavan ja näin ollen kuution liikuttelu äänipuomin päässä olevasta siimasta oli erittäin vaikeaa. Aina kun valo kuution sisällä pimeässä huoneessa syttyi, aiheutti se seinille isoja varjoja puomista, siimat kiilsivät silmin nähtävästi ja akut ja johdot näkyivät kuution sisällä mustina klöntteinä. Tunnelma kuvauksissa oli absurdi.

Viimeisenä kuvauspäivänä olimme koulumme studiossa, jonne rakensimme avaruuskulman. Tämä päivä oli jännittävä ja uusi kokemus minulle siinä mielessä, että kuvasimme pientä lasta. Myös surullisen kuuluisia valokuutioita oli nyt kaksi kappaletta. Kun elokuva valmistuttuaan keväällä 2004 esitettiin koulussa yleisölle, sai se hyvää palautetta kaikesta musta paitsi tästä loppukohtauksesta.

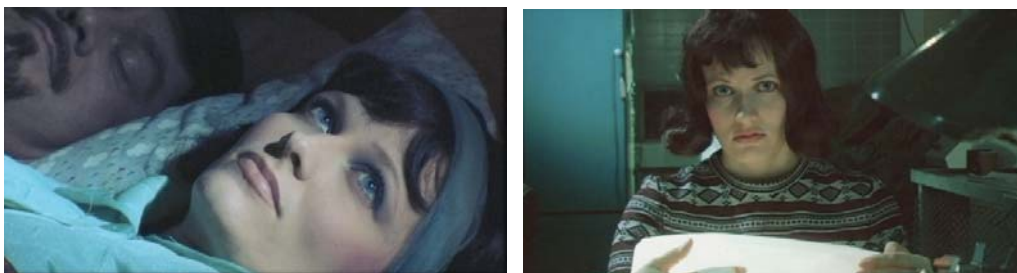
Ohjaaja Anastasia soitti minulle syksyllä 2004 ja kysyi, mitä mieltä olisin jos KUB-elokuvan viimeinen kohtaus kuvattaisiin syksyllä uudestaan. Olin aluksi hieman turhautunut asiasta, mutta suostuin. Loppukohtaukseen tuotiin selkeyttä näyttämällä vanhempien vaatteita ”avaruudessa”. Myös lapsinäyttelijä vaihdettiin vielä nuorempaan, vaippaikäiseen tytöntylleröön. Pleksistä tehdyt kuutiot vaihdettiin myös 3d-animaatioon. Kuvallisesti lisäsimme loppuun myös loittonevan ajon, mikä osaltaan voimisti kohtauksen tunnelmaa ja merkitystä

3.3 Jälkityöt

Jälkitöihin en juurikaan osallistunut, sillä leikkaaja Antti Hirsiaho leikkasi elokuvan kotonaan. Näin elokuvan ensimmäisen kerran, kun siitä oli tehty 2-3 leikkaus versiota. Myös värimääritys tehtiin leikkaajan kotona. Kävimme ohjaajan ja leikkaajan kanssa läpi, miltä mikin kohtaus tulisi näyttää, jonka jälkeen Antti teki ensimmäisen värimääritys version. En osallistunut itse tähän sessioon aikataulullisista syistä ollenkaan. Muutaman päivän jälkeen kävin taas katsomassa mitä oli saatu aikaan, ja hyvältä näytti. Elokuva näytti jopa paremmalta kuin osasin odottaa ja sävy maailmaltaan juuri siltä mistä oli puhuttu.

3.4 Yhteenveto

Pidän KUB-lyhytelokuvaa yhtenä parhaista elokuvista, jonka olen kuvannut, jollen jopa parhaana. Elokuva tehtiin joka lailla hyvin vaatimattomilla resursseilla, mutta silti se näyttää mielestäni erittäin hyvältä. Se että aika kuvauksissa meinasi loppua melkein joka päivä kesken, kuuluu mielestäni tällaiseen projektiin ja ylipäätänsä oppimiseen. Se miten voi hyvällä ennakkosuunnittelulla välttää monta kuvauksissa tulevaa ongelmaa oli ehkä jatkon kannalta se suurin opetus, mutta myös usko siihen, että tehdäkseen laadukkaan näköistä elokuvaa ei aina välttämättä tarvita suuria budjetteja ja parasta tekniikkaa. Elokuva on pärjännyt erinomaisesti festivaaleilla ympäri maailmaa. Se on myös esitetty useampaan otteeseen YLE:n kanavilta. Tämä oli ensimmäinen elokuva jonka teimme yhdessä Anastasian kanssa.

Kuvissa olevat näyttelijät ovat Anu Raipia ja Harri Kettumäki. Kuvat on otettu elokuvasta.

4 Mainoselokuva: Elävät-kampanja

4.1 Ennakkosuunnittelu

Elävät-kampanja oli Paavo Järvilehdon kehittämä kampanja Liikenneturvalle. Se sisälsi alunperin kolme mainosta, jossa kussakin elokuvallisin keinoin haluttiin herättää katsojassa kysymys siitä, miten omat teot ja valinnat liikenteessä koskettavat muita läheisiä ihmisiä.

Kuva ensimmäisestä kohtauksesta. Kuva on kaapattu mainoksesta

Tämä oli kampanja, jota ei valitettavasti koskaan saatu myytyä Liikenneturvalle. Vuonna 2004 kuvasimme näistä loppujen lopuksi vain yhden, koulun kolme minuuttisena harjoitustyönä. Tarkoituksena oli saada se myytyä valmiina tuotteena. Väänsimme ohjaaja Paavo järvisen kanssa kättä siitä, mikä näistä hänen kolmesta vaihtoehdostaan kuvattaisiin. Ne olivat visuaalisesti kaikki hyvin erilaisia. Ensimmäinen vaihtoehto olisi kuvattu yhdellä pitkällä laskeutuvalla ja samalla kohdetta lähestyvällä kraana-ajolla. Toinen vaihtoehto olisi kuvattu käsivaralta ja pienellä kameran peilin kulmalla, näillä keinolla olisimme saavuttaneet mainokseen sen tarvitseman hektisen tunnelman. Päädyimme loppujen lopuksi tähän kolmanteen vaihtoehtoon. Jälkikäteen mietittynä, tämä oli ehkä monipuolisin ja opettavin vaihtoehto, sillä kuvia mainoksessa on

sentään kaksi, yhden sijasta. Paavolla oli tarkkaan mielessä minkälaisessa ympäristössä tämä auto-onnettomuuskohtaus tapahtuisi, ja näiden maantieteellisten vaatimuksien vuoksi päädyimme kuvaamaan kohtauksen Pirkkalassa sijaitsevalla metsätiellä. Alun kohtauksen kuvauspaikan vaatimuksena oli suuri yhtenäinen ja avoin tila, jossa voisimme tehdä mahdollisimman pitkän suoran ajon. Tällaisien tilojen löytäminen ja niihin kuvausluvan saaminen ei ole varsinkaan opiskelijatöiden kanssa aivan helppoa. Tämä tila löytyi suhteilla Tampereen keskustasta. Kävimme ohjaajan kanssa valitsemassa kolariauton Tampereen autovahinkokeskuksesta.

4.2 Kuvaukset

Kuvasimme molemmat kohtaukset samana päivänä. Aloitimme aikaisin aamulla ulkona kuvaamaan kolarikohtausta, jotta pakkasaamun usva ja hengityksestä irtautuva höyry saatiin hyödynnettyä. Kuvasimme tämän kohtauksen liikkuvasta autosta yhdellä pitkällä ylinopeus kuvalla. Ajoimme pakettiautolla, jonka takana oleva liukuovi oli auki. Minä ja kamera-assistentti Jan Nicklas-Jansson istuimme takatilassa. Vaikka minut oli kiinnitetty valjailla kiinni auton toiseen seinään, niin roikkuessani puoliksi ulkona vauhdissa olevasta pakettiautosta ja kuvatessani 50fps ylinopeudella kamera olkapäällä, oli tunnelma melko jännittävä. Vaikean kuvasta teki se, että kohtauksen piti onnistua yhdellä pitkällä otoksella ja näyttelijöitä oli paljon. Kohtauksessa oli 2-4 poliisia, noin kymmenkunta palomiestä ja neljä sairasauton kuljettajaa. Kaikilla heillä oli oma toimintansa ja ajoituksensa kuvassa. Myös kuvausauton piti ajaa oikeaa vauhtia, jotta ajoitusmerkit pitivät paikkansa, apulaisohjaajan niitä näyttelijöille huitoessaan.

Toinen kohtaus tehtiin myös yhdellä pitkällä ylinopeuskuvalla. Tällä kertaa ajoimme väkijoukon läpi kohti sohvalle istuvaa päähenkilöä. Alunperin oli tarkoitus, että ajaessamme kohti päähenkilöä, kamera olisi seurannut eri ihmisiä panoroimalla heidän perässään, lopulta päätyen päähenkilöön. Idea osoittautui kuitenkin liian hankalaksi

amatöörinäyttelijöiden ohjaamisen kannalta ja päädyimme yksinkertaisempaan, suoraan ajoon. Valaisultaan tämä kohtaus oli myös hieman hankala, sillä valot ja jalustat piti saada piilotettua siten etteivät ne laajassa kuvassa näkyneet. Ratkaisuna käytimme kuva-alassa olevien jalustojen edessä ihmisiä, jotka liikkuvat pois ajon edestä oikealla hetkellä.

Kuvasin koko mainoksen Kodakin 50D päivänvalofilmille. Tämä oli ehkä hieman liian rohkea päätös, sillä sisätiloissa valo ei meinannut riittää oikeaan valotukseen, vaan jäi noin yhden aukon alle keskiarvon. Tämän huomaa hieman rakeisesta kuvapinnasta. Toisaalta tarkoituksena ei ollut tehdä liian värimääritellyn ja epärealistisen näköistä maailmaa vaan suuntana oli enemmänkin korostettu realismi, jota tämä hieman rosoinen maailma mielestäni on. Mutta jos minun pitäisi tämä kohtaus kuvata nyt uudelleen, samassa paikassa ja samalla valomäärällä, valitsisin hieman herkempää filmiä. Pääosan työstä ei ollut tarkoitus tehdä maskilla tai valolla mitään sen enempää kuin hän on. Vaikka tytön iho ei ole kiiltokuvamaisen mainosmaailman standardin mukainen, palvelee hän juuri omalla teinimäisyydellään päähenkilön hahmoa erinomaisesti. Näyttelijätyttö ja mainoksen koko visuaalinen tyyli on saanut paljon kiitosta ja huomiota juuri sen realistisuuden ansiosta.

4.3 Jälkityöt

Filmi siirrettiin ja värimääriteltiin kertaalleen Helsingissä, Generator Post -jälkituotantofirmassa. Aikaa kolmeminuuttisten harjoitustöiden värimäärittelylle oli vähän, mutta kun kyseessä oli vain kaksi kuvaa, ei tiukka aikataulu tuottanut ongelmaa. Leikkausvaihe sujui myös vauhdikkaasti vähäisten kuvamäärien ja materiaalin ansiosta. En osallistunut itse leikkausvaiheeseen ollenkaan, sillä tiesin mitkä kuvat mainokseen leikattaisiin peräkkäin. Nähdessäni valmiin leikkausversion olin kuitenkin pettynyt sen pituuteen.

Mainos oli leikattu television mainosstandardien mukaan noin 30-45 sekunnin mittaiseksi siinä toivossa, että se saataisiin myytyä. Ymmärrän tämän näkökannan, mutta kun kyseessä oli valistusmainos, eikä ihan perinteinen televisiomainos, olisin sen toivonut olevan suunnitellun, eli noin minuutin pituinen. Molempien kohtauksien alusta oli leikattu noin puolet materiaalista pois. Esimerkiksi kolarikohtauksessa oli tarkoitus näyttää ensin melko pitkään vain peltomaisemaa ja vasta sitten vähitellen kuvaan olisi ilmestynyt poliiseja ja palomiehiä niin edelleen. Samoin ensimmäinen kohtaus, missä tyttö istuu sohvalla, oli tarkoitettu alunperin pidemmäksi, tosin tämän kohtauksen nykyinen pituus toimii tällaisenaankin.

4.4 Yhteenveto

Elävät-kampanjainos on mielestäni onnistunut valistusmainos. Opin tämän projektin osalta jälleen lisää filmikuvaamisesta ja eritoten filmin valottamisesta. Liikkuvasta autosta kuvaaminen oli myös ainutlaatuinen ja opettava kokemus. Ainut, hieman hampaankoloon jäänyt seikka, oli se että kaupalliset tavoitteet menivät taiteellisten valintojen ja kokonaisuuden edelle. Mielestäni Elävät -mainos olisi alkuperäisen kuvasuunnitelman mukaisena vielä voimakkaampi ja vaikuttavampi kokemus katsojalle.

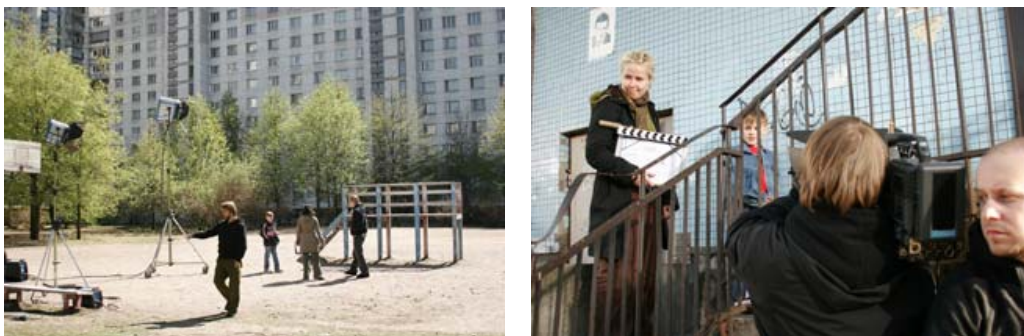

Kuva ensimmäisestä kohtauksesta. Kuva on kaapattu mainoksesta

5 Lyhytelokuva: Romka-97

5.1 Ennakkosuunnittelu

Romka-97 on elokuva selviytymisestä, ystävydestä ja ensirakkaudesta. Ennakkosuunnittelu alkoi kuten kaikki muutkin projektit, jotka olen ohjaaja Anastasian Lobkovskin kanssa tehnyt, eli kysymyksellä haluaisinko kuvata hänen uuden lyhytelokuvansa. Vastaus kysymykseen oli edellisiäkin helpompi, kyllä. Luin käsikirjoituksen ja tajusin saman tien, että nyt oli kyseessä paljon isommasta tuotannosta kuin mikään tähän mennessä. Ison lisän käsikirjoituksen uskottavuuteen ja tarinan kiehtovuuteen teki myös se, että elokuvan hahmot ja tarina pohjautuvat Venäjällä lapsuutensa asuneen ohjaajan omiin oikeisiin kokemuksiin ja tuntemiin henkilöihin. Olimme ohjaajan kanssa heti samaa mieltä siitä, että elokuvaa ei voinut kuvata ainakaan kokonaan Suomessa, vaan oli mentävä rajan toiselle puolelle Venäjälle.

Ensimmäinen kuvauspäivä Pietarissa, ja kaksi kuvattavaa kohtausta.

Kuvat: Ilkka Rautio

Pyöritimme ajatusta siitä, että osa elokuvan kohtauksista olisi kuvattu Suomessa studion lavasteissa. Kumpikaan meistä ei halunnut kuvata Suomessa tätä elokuvaa, mutta ajatus salakuljettajan varastosta Venäjällä, missä on useita uhanalaisia eläimiä, tuntui tuotannollisesti

kovin hankalalle. Haasteellisen tuotannon vuoksi ohjaaja värväsi koulumme kokeneinta ja ammattitaitoisinta väkeä tuotantopuolelle. Tuottajat Jenni Ranta ja Ilkka Rautio liittyivät ryhmään heti alkuvaiheessa. Ohjaajalla oli suuri etu siitä, että hän puhui ja ymmärsi sujuvasti venäjää, joten myös hän osallistui merkittävästi tuotannollisiin asioihin.

Saatuamme ennakkotuotantorahoituksen kuntoon lähdimme Pietariin. Matkalle lähtivät minun lisäksi ohjaaja Anastasia sekä tuottajat Jenni ja Ilkka. Yksi matkan tavoitteista oli tutustua paikalliseen tuottajaan Victor Gailunasiin. Hän auttoi meitä kaikessa missä vain pystyi, ja hän pystyi kaikkeen. Victor oli ainutlaatuinen tuttavuus. Kerroimme Victorille minkälaisia kuvauspaikkoja etsimme, ja seuraavana päivänä hän vei meitä katsomaan paikkoja ympäri Pietaria. Jokainen hänen ehdottamansa paikka olisi sopinut elokuvaan, meidän piti vain valita parhaat. Kävimme Victorin kanssa myös läpi kalustoa, jota tarvitsisimme Pietarista. Seuraavana päivänä kävimme Lenfilmin tiloissa katsomassa valokalustoa. Legendaariseen Lenfilmiin tutustuminen oli muutenkin yksi kohokohta matkallamme. Saimme paljon aikaa ensimmäisellä matkalla, mutta minulle kuvaajana tärkeinä oli nähdä kuvauspaikat ja valokalusto, jotta pystyin suunnittelemaan valaisun ennakkoon Suomessa.

Ohjaajalla oli vankka näkemys siitä, että näyttelijöiden ohjauksessa tulitisiin käyttämään paljon improvisaatiota. Sen vuoksi ehdotin ohjaajalle että kuvaisimme elokuvan dokumentaariseen tyyliin käsivaralta, ja että myös kuvauksessa säilyttäisimme mahdollisimman pitkälle improvisaation mahdollisuuden. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että tarkkaa kuvasuunnitelmaa ei koskaan laadittu, vaan teimme ensimmäisellä reissulla Pietarissa vain ohjeellisen listan pääkuvista, joita kussakin kohtauksessa tarvitsisimme. Kuvausformaatiksi valittiin HD-cam (High-definition). Koska kuvaustyyliksi valitsimme improvisaation, ja käsikirjoitus sisälsi lapsinäyttelijöitä sekä eläimiä, tiesimme että kuvamateriaalin määrä tulisi olemaan valtaisa. HD-cam valintaa puolsi myös se, että tiesimme kuvausaikataulun olevan erittäin kiireinen.

Kameran vuokrasimme Vaasasta. Kävimme kamera-assistentti Jan-Nicklas Janssonin kanssa tutustumassa kyseiseen kameraan jo ennakkoon, sillä kumpikaan meistä ei ollut Sony HDW-750 25P kameraa ennen käyttänyt.

Näkymä Pietarista. Kanaaleja risteilee keskustassa useita.

Kuva: Ilkka Rautio

5.2 Kuvaukset

Romka-97 elokuvaa kuvattiin Pietarissa 6 päivää toukokuussa 2006. Kuvasimme ensimmäisenä päivänä kaksi kohtausta. Ensimmäinen kohtaus on myös elokuvan aloittava kohtaus, jossa Romka polttaa seteleitä leikkikentällä. Valaisimme kohtauksen auringonvalolla ja yhdellä 4kw HMI valolla. Päätimme jo ennakkosuunnitteluissamme aikatauluttaa kohtauksen kuvauksen niin, että jos aurinko kuvauksissa paistaisi, niin se valaisisi Romkan selän takaa, viistosti takavalona. Olimme kuvauksissa onnekkaita, sillä näin juuri tapahtui. 4kw:n päivänvalo lampulla tasoitimme Romkaan osuvaa auringon valoa. Kuvasimme ensin Romkan suunnan ja vasta sitten vastakuvat, eli kentällä seisovien lasten kuvat. Kuvasimme lapsia kentällä paljon Romkan OTS-kuvina (over the shoulder, kamera

olan päällä), mutta niitä ei lopulliseen elokuvaan tullut yhtään. Lopulliset kuvat lapsista kentällä ovat hieman ylivalottuneita ja sen vuoksi mielestäni epäonnistuneita. Näin jälkikäteen harmittaa, että en kuvauksissa ymmärtänyt kulmauttaa lapsijoukkoa suhteessa auringonvaloon niin, että auringonvalo olisi osunut heihin sivusta tai takaa. Nyt se osuu suoraan heidän kasvoihinsa, ja näyttää mielestäni rumalta. Valoklaffi (valon epäloogisuus kahden tai useamman kuvan välillä) tästä olisi tietysti seurannut, mutta sellaisella asialla ei mielestäni ole mitään merkitystä, tärkeintä on, että kuva näyttää hyvältä. Toisaalta ehkä pieni visuaalinen karkeus luo kohtaukselle ja koko elokuvalle dokumentaarista ja todellista tunnelmaa.

Toinen ensimmäisenä päivänä kuvatuista kohtauksista oli Romkan ja Dimkan keskusteluhetki turkoosia seinää vasten. Tämä kuvauspaikka sijaitsi noin sadan metrin päässä ensimmäisen kohtauksen leikkikentästä. Se oli erittäin hyvä asia, sillä olimme ensimmäisen kohtauksen ansiosta aikataulusta reilusti myöhässä ja auringonvalo alkoi loppua. Valaisimme kohtauksen jälkeen yhdellä 4 KW (Kilowatti) valolla. Valo ammuttiin Dinkan takaa niin, että se piiri hänet irti takaseinästä ja antoi samalla Romkalle hyvän etuvalon kimmotessa seinästä hänen kasvoilleen. Kuvasin Romkan porraskaiteen kaltereiden läpi. Tällä haluttiin luoda hänestä hieman mystisempi ja rosoisempi hahmo. Dimka taas kuvattiin paljon pehmeämpänä ja herkempänä hahmona ilman kaltereita. Pidän kohtausta yhtenä elokuvan parhaiten onnistuneista kohtauksista, niin visuaalisesti kuin dramaturgisesti.

Valaisultaan suurin kohtaus kuvattiin neljäntenä kuvauspäivänä. Tämä oli muutenkin tapahtumiltaan mieleenpainuvinkin ilta, Kuvaisimme kohtausta, jossa poliisi jahtaa Romkaa ja Dimkaa Pietarin öisillä pikkukujilla. Kohtauksen pohjavalo tehtiin ampumalla 4kw valonheittimellä ampumalla valo maatasosta, suoraan ylös kohti taivasta, mistä valo heijastettiin takaisin alas, korkealle ylös nostetun reflektorin avulla. Poliisi ja Romka valaistiin 1.2 KW Arrisun-heittimillä ampumalla valot ristiin niin, että poliisiin osuva takavalo osui myös Romkaan ja päinvastoin Romkan

takavalo osui poliisiin ja Dimkaan. Lisäksi ripustimme taustoille värilämpötilaltaan lämpimiä hehkulamppuja.

Se mikä teki illasta mieleenpainuvan, oli hetki kun olimme juuri saaneet valaisun valmiiksi ja olimme aloittamassa kuvauksia. Keskelle kuvauspaikkaa kaahasi musta amerikanrauta. Autosta nousi siviilipukuinen miliisi. Paikallinen tuottajamme Viktor marssi miliisin kanssa pois kuvauspaikalta ja katosi nurkan taakse. Olimme aivan varmoja, että kuvaukset tältä iltaa olivat siinä. Noin viiden minuutin kuluttua Viktor palasi kertomaan, että kaikki on kunnossa ja voimme jatkaa kuvauksia. Kuvauslupia Venäjälle ei yleensä tarvita, tai jos tarvitaan, niin kuin tällä kertaa, niin siitä selviää nipulla ruplia ja kohteliaisuuksia. Myös viina on melko tehokas maksuväline sikäläisessä kulttuurissa.

Suorastaan ironista tässä tapahtumassa tietysti oli se, että saimme itse todistaa omin silmin itse elokuvan yhtenä taustateemana Venäjällä yhä voimissaan olevaa korruptiota.

Kuvasten kannalta mainitsemisen arvoisia kavereita olivat myös paikallinen valomieskaksikko. Kumpikaan heistä ei puhunut sanaakaan Englantia. Kommunikaatio minun, valaisija Ollin ja kahden valomiehen välillä käytiin käsimerkein. Valomiehet olivat molemmat kokeneita työntekijöitä, jotka päivät pitkät olivat enemmän tai vähemmän humalassa ja erittäin puheliaita. Hyväntahtoiset kaverukset hoitivat kyllä hommansa, mutta eivät olleet tottuneet suomalaiseen täsmällisyyteen kuvauksissa, vaan tekivät hommia oman aikataulun ja tyylin mukaisesti. Esimerkiksi, kun olin pyytänyt valaisijaa vaihtamaan valonheittimen paikkaa tai suuntaamaan sitä uudestaan, saattoi valomies mennä siirtämään heittimen alkuperäiseen paikkaan takaisin. Valomiehet eivät myöskään meinanneet ymmärtää, että miksi heidän piti saapua jo puolituntia ennen kuvauksen aloittamista valokaluston kanssa kuvauspaikalle. Nämä tilanteet vaativat tietysti pitkää pinnaa meiltä kaikilta, mutta onneksi aina selvittiin huumorilla.

5.3 Jälkityöt

Leikkausprosessi oli tarkoitus tehdä kouluumme juuri hankitussa uudessa HD-tason Avid-leikkausyksikössä. Leikkaajaksi oli pestattu Antti Karjalainen. Hän ei kuitenkaan kyennyt elokuvaa leikkaamaan, joten leikkaajaksi pyydettiin Antti Hirsiaho. Antin oli jo ennestään tarkoitus säveltää musiikit elokuvaan, mutta nyt hänestä tuli myös elokuvan leikkaaja. Kun ensimmäisien kerran näin elokuvan leikattuna, olin hieman yllättynyt elokuvan rakenteen muutoksesta. Kohtaukset olivat vaihtaneet paikkaansa. Aluksi oli vaikea suhtautua muutoksiin, koska käsikirjoituksen rakenne oli niin selkeästi juurtunut päähäni. Nyt tosin ymmärrän muutosten tarkoituksen ja pidän valintoja hyvänä.

Mieleen painuvin hetki jälkitöiden kannalta oli se, kun ohjaaja Anastasia ja leikkaaja Antti pyysivät minua katsomaan ja juttelemaan elokuvan värimäärittelystä. Ohjaaja oli saanut edellisiltana päähänsä, että elokuvasta tehtäisiin mustavalkoinen versio sillä se sopisi paremmin tietyille elokuvafestivaaleille. En ollut uskoa korviani. Katsoimme mustavalkoiseksi tehdyn version. Elokuva kertoi aivan eri tarinaa mustavalkoisena. Visuaalisesti siinä ei toisaalta ollut tavallaan mitään vikaa, mutta mustavalkoisena tarinasta tuli paljon synkempi ja raskaampi, kaikkea mitä se ei edustanut. Se ei ollut enää sama elokuva, jota olimme melkein vuoden yhdessä tehneet. Selitin ohjaajalle, että mielestäni elokuva pitää ehdottomasti olla värillinen, tai siitä on ainakin tehtävä kaksi eri versiota. Päädyimme kahden eri version kannalle. Olin suunnattoman pettynyt asiasta. Muutaman päivän jälkeen ohjaaja kertoi, että mustavalkoinen versio on unohdettu ja että Romka-97 elokuvasta tulee värillinen, alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti.

5.4 Yhteenveto

Romka-97 on ollut opettavaisin elokuvaprojekti, jossa olen tähän mennessä ollut. Ei välttämättä niinkään kuvauksellisesti mutta itse tuotantona. Tuotanto oli myös pitkäjaksoisin ja monipuolisin, missä olin ollut mukana kuvaajana. Se että Romka-97 oli ensimmäinen tuotanto koulussamme, mikä kuvattiin HD-cam kameralla, oli tietysti jonkinlainen meriitti sinänsä, mutta mikä tärkeintä, se auttoi minua ymmärtämään että kamera, oli se sitten mikä tahansa, on vain kuvaajan työväline. Se miltä elokuva näyttää on lukuisien asioiden summa, kamera ja kuvausformaatti on vain pieni osa siinä kokonaisuudessa.

Dokumentaarinen kuvaustyyli on saanut elokuvan valmistuttua monenlaista palautetta. Negatiivista palautetta on tullut kameran liiallisesta heilumisesta. Joissain kohtauksissa kameran operointi on melko hektistä ja rauhatonta. Kameraa ei kuitenkaan heilutettu kertaakaan tarkoituksella vaan sen rauhaton liikkuminen johtuu kuvaushetkellä impulsiivisesta, näyttelijöiden ja tapahtumien mukana elämisestä. Itse olen sitä mieltä että improvisaatio ja käsivaralta kuvaaminen palvelee visuaalisesti elokuvan kerrontaa ja on sen vuoksi onnistunut valinta.

Pietarin työryhmä. Kuvaukset on ohi, aamu sarastaa ja juhlat voi alkaa!

Kuva: Ilkka Rautio

6 Musiikkivideo: ELK, Hot Breathing

6.1 Ennakkosuunnittelu

Elk on orkesteri, jonka takaa löytyy pitkän linjan funk-lähettiläs: Eternal Erectionin Sam Huber. ELK musiikkityyliä voisi luonnehtia jonkinlaiseksi elektron, rapin ja funkin sekoitukseksi. Sam otti yhteyttä Aleksiksi Koskiseen, kertoi ELK bändistään ja pyysi Tre Filmiä suunnittelemaan heille musiikkivideon. Aleksiksi on työskennellyt edellä mainitun Eternal Erection -orkesterin kanssa jo aikaisemmin ja tunsu sitä kautta Sam Huberin.

Aleksiksi pestautui tuottajaksi, Akseliksi Tuomivaara valittiin ohjaajaksi ja minä otin kuvaajan paikan, kun tuotantoa alettiin suunnitella. Kirjoitimme kaikki käsikirjoitusideoita, mutta mikään niistä ei ollut tarpeeksi hullu tai mielenkiintoinen ELK orkesterille. Sam oli jossain tapaamisessa ehdottanut Aleksiksi ideaa videosta, jossa ihmiset ottaisi aurinkoa ja lopuksi syttyisi tuleen. Täältä pohjalta Akseliksi kirjoitti mielenkiintoisen ja melko provosoivan käsikirjoituksen kappaleelle Hot Breathing.

Myös luonnon saastuminen ja ilmaston lämpeneminen ovat pinnalla käsikirjoituksessa. Vaikka Akseliksi vastasi pitkälti käsikirjoittamisesta, oli videon suunnittelu, varsinkin alkuvaiheessa meidän kolmen yhteistyötä. Istuimme monesti Akselinkin kanssa pöydän ääressä ja suunnittelimme kuvia, Akselinkin samalla piirtäessä niitä paperille. Kun kuvat olivat valmiit ne skannattiin tietokoneelle ja niistä leikattiin demovideo alusta loppuun kappaleen kanssa. Tämä oli erittäin hyödyllistä lopullista kuvasuunnittelua varten.

Kun projekti vihdoinkin, monen viikon suunnittelun jälkeen sai lopullisen hyväksynnän, ja se päätettiin Tre Filmin kautta toteuttaa, aloimme miettiä kuvauspaikkaa. Koska videon idea oli niin hurja, oli selvää, että se piti toteuttaa uskottavasti. Video päätettiin kuvata Super 16mm filmille ja aidossa lokaatiossa eli hiekkarannalla. Tarvitsimme puhtaan hiekkarannan, merivettä sekä varman auringonpaisteen. Päätimme

kuvata videon Dubaissa. Aurinko paistaa siellä toukokuussa takuuvarmasti. Myös valon suunta on erilainen kuin esimerkiksi Euroopassa. Siellä aurinko paistaa lähes suoraan pään yläpuolelta koko päivän. Tällainen valo on erittäin hyvä kuvauksen kannalta.

Alexi otti yhteyttä paikalliseen tuotantoyhtiöön Scorpion Filmiin. Scorpion Filmsin henkilökunta koostuu elokuva-alan ammattilaisista. He tekivät valtavasti töitä ja järjestivät meille kaiken mitä toivoimme, ja paljon enemmän. Annoimme heille kriteerit sopivasta kuvauspaikasta. He ajoivat ympäri Dubaita kuvaten meille valokuvia mahdollisista rannoista ja lähettivät aina päivän päätteeksi kuvia meille sähköpostitse. Tätä kesti monta viikkoa ennen kuin sopiva paikka löytyi. Samoin tehtiin castingin (roolituksen) kanssa. He järjestivät casting-tilaisuuksia, kuvasivat lukuisia malleja ja näyttelijöitä ja meidän tehtävänä oli valita parhaiten kuhunkin rooliin sopivat henkilöt. Koomista oli se, että kolme neljästä valitsemastamme naisnäyttelijästä oli Dubaissa asuvia ruotsalaisia.

Lähetin myös listan kamerakalustosta sekä valokalustosta Scorpioniin. Kaikki haluamani tarvikkeet löytyivät loppujen lopuksi. En halunnut valaista videota valoilla ollenkaan, vaan käytin pelkästään erilaisia reflektoreja, peilejä ja kankaita heijastaman sekä pehmentämään auringon valoa. Vasta saatuani kuvauskaluston varmistettua alkoi ensimmäistä kertaa tuntua oikeasti siltä, että olen lähdössä Dubaihin kuvauksiin.

6.2 Kuvaukset

Alexi ja Akseli lensivät Dubaihin kaksi päivää ennen minua, tekemään lopullisia päätöksiä kuvauspaikoista, aikatauluista ja muista käytännön asioista. Lähdin Suomesta maanantaina. Lensin ensin Lontooseen mistä matka jatkui yön yli Dubaihin. Saavuin aamulla helteiseen Dubaihin, lämpötila oli noin 40 astetta. Tapasin Aleksin ja Akselin hotellissamme. Ensimmäisenä oli vuorossa videon pääosassa näyttelvien tyttöjen puvustuksen valitseminen. Puvustus koostui eri värisistä ja mallisista

bikineistä. Pitkän harkinnan jälkeen oikeat bikinit löytyivät ja oli aika suunnata kuvauspaikalle.

Minä ja todella pitkä 2. kamera-assistentti, huom. applebox jalkojeni alla.

Kuvat: Aleksi Koskinen

Kuvasimme ensimmäisenä päivänä kohtauksen, jossa vaaleahiuksinen tyttö poseeraa ja juoksee vedessä. Lisäksi kuvasimme muutamia ekstra kuvia palmuista ja rannasta. Kameraryhmä saapui paikalle kahdella henkilöautolla. Kamerakalusto oli avolava-auton lavalla ilman mitään suojausta tai kiinnitystä. Tämä oli kuulemma hyvin yleinen tapa kuljettaa elokuvakalustoa Dubaissa. Minulla oli kuvauksissa kaksi kamera-assistenttia, focus puller (kamera-assistentti, joka tarkentaa kuvan) ja lataaja, toisena päivänä kamera-ryhmässä oli mukana myös grippi. Työryhmä oli hyvin kansainvälinen. Esimerkiksi kameraryhmän focus puller oli kotoisin Etelä-Afrikasta, toinen assistentti Saksasta ja grippi oli Yhdysvalloista. Työskentely englanninkielellä vaati ensimmäisenä päivänä hieman totuttelua. Osaksi sanojen kateissa olo varmaankin johtui siitä, että olin melko uuvuksissa matkustamisesta ja helteestä. Toisena päivänä englanninkieli alkoi tuntua luonnolliselta ja mukavalta. Kuvausten jälkeen ajoimme toisen päivän kuvauspaikalle. Tapasimme siellä ensimmäisen kerran lavastus- ja efektiryhmän. Valitsimme

rekvisiittaa ja näimme demoja tuliefekteistä, joita seuraavana päivänä olisi luvassa. Juttelin myös valaisijan kanssa ensimmäisen kerran. Koska ainuttakan lampua meillä ei käytössä ollut, keskustelimme hänen kanssaan lähinnä siitä, missä kuvissa käyttäisimme peilejä, missä reflektoreja ja mistä suunnasta valoa heijastettaisiin. Olimme sama mieltä valinnoista ja minulle jäi erittäin luottavainen ja helpottunut olo tämän tilaisuuden päätteeksi. Ensimmäinen päivä Dubaissa oli kaikessa hektisyydessään onnistunut ja mieleen painuva kokemus.

Toisen päivän aloitimme aikaisin aamulla. Saapuessamme rannalle, oli siellä jo täysi tohina päällä. Kalustoautoja ja ihmisiä oli valtava määrä. Työryhmässä oli väkeä paljon enemmän kuin olin kuvitellut. Tällaista järjestelyä en ole nähnyt koskaan ennen muualla kuin, Hollywood elokuvien making-of osuuksissa. Kakki toimi kuin isommassakin elokuva tuotannossa ja me olimme kuvaamassa musiikkivideota suomalaiselle artistille. Työryhmässä oli yhteensä noin 30 henkeä, mikä on Suomen mittakaavassa valtava määrä. Pelkästään catering-väkeä oli 6 henkeä ja tarjoilut sen mukaiset. Päivä aloitettiin kokin paikanpäällä valmistamalla munakkaalla.

Valoryhmä pystyttää 12" butterfly raamia, ja shiny boardeja. Kuva: Aleksi Koskinen

Aloitimme toisen päivän kuvaukset kohtauksella, jossa tytöt saapuvat Jeepillä autiolle rannalle. Käytimme valaisuun kahta isoa shiny boardia (heijastin, reflektori), joilla heijastimme kiiltoja lähinnä auton vanteisiin. Aurinko paistoi koko päivän paksun saastepilven läpi kirkkaasti mutta pehmeästi. Dubain taivasta todellakin peitti iso saastepilvi, joka alkoi pian taivaanrannan yläpuolelta. Seuraavaksi jatkoimme kohtauksilla itse rannalla. Kuvassimme ensin aurinkoa ottavia tyttöjä. Sen jälkeen vanhemman pariskunnan ja viimeisenä kuvasimme perheen.

Kun kaikki kolme kokonaisuutta oli kuvattu, aloimme tekemään efektikuvia. Maskeeraajalla oli valtava homma meikata näyttelijöitä aste kerrallaan huonompaan kuntoon, mutta onnistui siinä mielestäni loistavasti. Lopuksi siirryimme tekemään tuliefekti kuvia. Nämä olivat haastavimpia kuvia koko päivänä. Tulen kanssa piti olla koko työryhmän tarkkana turvallisuuden vuoksi. Poltimme pensaita, rantatuoleja, aurinkovarjoja ja mallinukkeja. Videon lopussa oleva laajakuva, jossa vaaleatukkainen tyttö kävelee kohti merta ja syttyy lopuksi tuleen, oli toiminnaltaan isoin ja haastavin kuva koko videolla. Kuvasimme paljon seisten meressä, mutta tätä kuvaa varten jouduimme kahlaamaan niin syvälle, että sinne raahattiin iso koroke, jonka päältä pystyi kuvaamaan kastelematta kameraa. Kuvan täytyi onnistua yhdellä otolla, sillä kaikki elementit olivat yhtä aikaa tullessa eikä poltettavaa materiaalia ollut enempää jäljellä. Suuremmilta haavereilta selvittiin, mutta näyttelijät joidenka piti olla koko päivä polttavan auringon alla, meinasivat oikeastikin palaa pahasti.

Maskeeraaja ja ohjaaja Akseli tarkistavat meikkiä. Kuva: Aleksi Koskinen

En ole koskaan ennen työskennellyt yhtä ammattitaitoisen porukan kanssa, kuin tämän musiikkivideon työryhmä oli. Jokaiselle tehtävälle oli myös oma henkilö ja asiat hoituivat saumattomasti. Toisaalta välillä työryhmän jäsenien väliset arvoerot muodostuivat mielestäni liiankin isoiksi. Meitä suomalaisia herroiteltiin ja palveltiin alusta lähtien jo huvittavuuden tasolle asti, mutta jos olit paikallinen valomies, kameraryhmän grippi tai vaikka lavastusporukan jäsen, sait kuulla jatkuvaa piruilua esimiehiltäsi.

6.3 Jälkityöt

Filmit kiidätettiin kehitettäväksi paikalliseen laboratorioon, aina kuvauspäivän päätteeksi. Teimme filmille One Light -siirron Dubaissa paikallisessa värimääritysfirmassa nimeltä Optix. Siellä työskentelevä saksalainen värimäärityslinjoittaja oli erittäin innostunut materiaalistamme, sillä bikini-tytöt eivät olleet kuulemma Dubain mainosmaailmassa kovin yleisiä. Kuvauksissa valotin filmin yhden aukon yli. Mielestäni tämä toimi lopputuloksen kannalta hyvin ja pääsimme lopullisessa värimäärityksessä haluamaamme tyyliin.

Palasimme takaisin Suomeen ja aloitimme kuvan efektointiprosessin. Ensimmäisenä huomasimme että osa materiaalista oli 16:9 letterbox kuvasuhteessa, anamorphisen sijaan. En vielääkään tiedä miksi näin tapahtui. Emme budjetillisesti pystyneet siirtämään filmiä toiseen kertaan Suomessa, joten tällä piti pärjätä. Tiesimme jo kuvauksissa, että liekkejä ja palovammoja täytyy tehostaa jälkikäteen. Ohjaaja Akseli työsti efektejä After Effects ohjelmalla Tre Filmin editointiyksikössä muutaman viikon ja lopputulos on erinomainen. Loppukuva, missä pyörremyrsky saapuu kohti rantaa, tilattiin Talvi Digital -jälkituotantoyhtiöstä. Lopullinen värimäärittely tehtiin Tre Filmin koneilla Aleksin kanssa.

6.4 Yhteenveto

Elk, Hot Breathing musiikkivideo oli joka lailla erikoinen projekti eikä tällaista helpolla pääse toiste koskaan tekemään. Tuotannollisesti tämä oli varmasti isoin musiikkivideo tuotanto Tre Filmin historiassa ja minulle ehdottomasti isoin musiikkivideokuvaus tähän mennessä. Lopullisesta videosta tuli lähes täysin kuvakäsikirjoituksen mukainen, vain pari kuvaa jäi tekemättä. Tämä on mielestäni merkki siitä, että asiat oli suunniteltu hyvin ja se myös näkyy myös loppu tuotteessa.

7 Mood Film: Sanoma Magazines

7.1 Ennakkosuunnittelu

Pauli Pentti First Floor -tuotantoyhtiöstä otti Alekski Koskiseen yhteyttä ja kysyi, haluaisiko hän ohjata niin sanotun Mood Filmin eli vapaasti käännettynä tunnelma filmin, Sanoma Magazines yhtiölle. Sanoma Magazines on osa Sanoma WSOY -konsernia. Alekski innostui projektista ja pyysi minua sen kuvaajaksi. Hasan & Partners toimi projektin mainostoimistona. Käsikirjoituksesta vastasi Timi Petersen. Alekski oli työskennellyt kauan sitten Pauli Pentin kanssa mutta minulle Pauli ja hänen tuotantoyhtiö First Floor Productions sekä mainostoimisto olivat uusia tuttavuuksia. Tietysti mainostoimisto Hasan & Partners oli nimenä tuttu. Käsikirjoituksen luettuani selvisi, että kuvaukset tapahtuisivat osaksi ulkomailta. Kaksi kohtausta kuvattaisiin Hollannissa, Amsterdamissa ja kolme kohtausta Helsingin ympäristössä.

Käsikirjoituksen pohjalta aloin etsiä internetistä kuvia, jotka mielestäni sopivat tarinan tunnelmaan. Alekski leikkasi näistä kuvista suurin piirtein käsikirjoituksen mukaisen tarinan. Tämä oli visuaalinen esitys näkemyksestämme miltä tämä filmi voisi näyttää. Tuottaja Pauli sekä mainostoimiston väki pitivät näkemyksestämme ja aloitimme kuvauspaikkojen etsinnän. Ensimmäinen syy siihen, että menimme Amsterdamiin kuvaamaan oli se, että filmillä näyttelevät henkilöt ovat kaikki Sanoma Magazine -konsernissa toimivia johtajia, ja kaksi heistä asuu Amsterdamissa. Toiseksi halusimme filmiin kansainvälistä tunnelmaa ja näkymää.

Filmin tuli myös näyttää visuaalisesti laadukkaalle. Päätimme kuvata filmin RED ONE -kameralla. RED on digitaalinen 4k kamera jolla pystyy myös kuvaamaan 120fps, 2k-laadulla. Ylinopeusmahdollisuudet olivat yksi syy REDin valintaan. Toinen vaihtoehto formaatille oli perinteinen filmi, mutta RED-tekniikka ja laatu on käytännössä mennyt 16mm filmin ohi ja

35mm filmituotantoa ei budjetillisesti voitu ajatella. Itseäni valinta kiehtoi suuresti, sillä en ollut koskaan ennen kuvannut RED-kameralla. Teimme Suomessa yhtenä päivänä valotustestejä. RED-kameralla kuvaaminen on pitkälti samanlaista kuin filmikameralla. Materiaali valotetaan valotusmittaria apuna käyttäen, sillä toisin kuin muissa video kameroissa RED-materiaalia ei voi valaista pelkästään monitorista katsomalla. Kuvasimme saman valotilanteen monella eri aukolla, jotta kun seuraavana päivänä teimme värimärytyksen testi materiaaliin, näimme miten paljon materiaalia voi yli- ja alivalottaa. Yllättäväksi osoittautui se, että materiaali kesti hyvin neljänkin aukon alivalotuksen mutta taas jo yhden aukon ylivalotuksessa alkoi huomata yläpään sävyjen tuhoutumista. Tämä oli erittäin tärkeää ja samalla helpottava tieto minulle, koska tiesin, että emme valaisisi kohtauksia ollenkaan vaan meidän tuli pärjätä pelkällä luonnonvalolla.

7.2 Kuvaukset

Aloitimme kuvaamalla kaksi kohtausta Amsterdamissa 22.-24. päivä syyskuuta 2008. Matkaan Suomesta lähtivät minun lisäksi ohjaaja Aleksi Koskinen, tuottaja Pauli Pentti sekä mainostoimiston AD (art director) Mikko Petäjä. Kuvaus ryhmään kuului myös valokuvaaja ja hänen assistentti, jotka tulivat Ruotsista. Tapasimme ruotsalaiset Amsterdamin kentällä ja jatkoimme sitä koko ryhmä hotellille. Ensimmäisenä kävimme paikallisen tuotanto ryhmän kanssa läpi puvustuksen sekä lavastus materiaalit, ja teimme päätöksiä eritoten värimaailman mukaan. Tärkeä osa filmiä oli oranssin värin esiintyminen eri elementeissä läpi filmin. Sama oranssi väri esiintyy esim. Sanoma logossa.

Seuraavaksi lähdimme hotellilta valitsemaan seuraavan päivän kuvauspaikkoja. Ensin valittiin oikea luokkahuone. Olimme valinneet jo Suomessa valokuvien perusteella kyseisen koulun, mutta itse luokkahuone valittiin vasta paikan päällä. Tämän paikan tärkeimmät kriteerit oli sen valoisuus ja koko. Seuraavaksi etsimme puistokohtauksen

kuvauspaikat. Ajoimme valtavaan luonnonpuistoon, jossa kävelimme Aleksin kanssa ja päätimme oikeat kuvauspaikat ja kuvausjärjestyksen. Puisto oli satumaisen hieno ja hyviä kuvauspaikkoja oli vaikka kuinka paljon. Tärkeää oli saada kaikki paikat mahdollisimman läheltä toisiaan, jotta liikkumiseen puistossa ei kuluisi liikaa aikaa. Kun kuvauspaikat oli valittu tarkistin vielä kuvauskaluston paikallisesta vuokraamosta ja varasin lopullisen linssi setin. Päätimme kuvata koko filmin 2K (2048x1152 resoluutio) ladulla sillä tarvitsimme paljon ylinopeuskuvaa. Optiikaksi valitsin yhden Zoom linssin minkä polttoväli oli 55-135mm ja kaksi valovoimasta laajakuva linssiä. Lisäksi oli muutama close-up-filteri erikoislähikuvia varten.

Kuva puistokohtauksesta Amsterdamista. Kuva on kaapattu mainoksesta.

Seuraava päivä alkoi aikaisin ja heti aamupalan jälkeen suuntasimme ensimmäiselle kuvauspaikalle puistoon. Tapasin siellä ensimmäisen kerran paikalliset kamera ja video assistentit. Tarkistimme että kaikki tilaamani kalusto on mukana ja siirryimme ensimmäiseen lokaatioon. Edellispäivän suunnitelmista poiketen emme päässeetkään autolla puiston sisälle vaan kalusto piti kantaa yleiseltä parkkipaikalta keskelle puistoa. Myös epävakainen sää pelotti valon kannalta, varsinkin kun olimme vasta iltapäivällä kuvaamassa pimeässä luokahuoneessa.

Kun kaikki oli valmista ja aloimme harjoittelemaan ensimmäistä kuvaa, selvisi että muuten hyvin asiallinen kamera-assistentti ei tuntunut osaavan käyttää RED-kameraa alkuunkaan, vaan Aleks, joka oli REDillä kuvannut pariin otteeseen joutui opettamaan assistentille muutamia perusteita. Ongelmaksi muodostui kuitenkin kameran pyörimisnopeuden säätö, sillä kun nopeutta muutettiin, se vaikutti myös suljinaikaan. Tätä emme kuitenkaan halunneet tapahtuvan. Olimme noin kaksi tuntia myöhässä aikataulusta ja tunnelma alkoi kiristyä. Asiaa selvitettiin paikallisista kameravuokraamoista tuloksetta, eikä tilanne korjaantunut ennen kuin soitimme Suomeen Mika Vuoriselle. Mika toimi myöhemmin Suomen kuvaus osiossa kamera-assistenttina.

Pääsimme vihdoinkin kuvamaan, mutta koska olimme yli kaksi tuntia myöhässä aikataulusta, piti tahtia kiristä valtavasti. Kuvasimme puistossa lähinnä statiivilta. Olimme varautuneet vuokraamalla myös Easy-Rig valjaat. Easy-Rig on käsivarakuvausta helpottava kameran ripustusvaljas, joka puetaan kuvaajan päälle. Valjaiden selkäpuolelta lähtee puomi joka kaareutuu kuvaajan pään yli. Kamera kiinnitetään puomin päästä roikkuvan vaijerin päähän, jolloin kamera ikään kuin leijuu kuvaajan edessä. Tämä helpottaa kameran kantamista ja vakauttaa kuvaa, mutta on erittäin epämiellyttävä selälle, varsinkin jos ei ole tottunut kantamaan sitä oikein. Kuvasimme puiston loppukuvat Easy-Rig valjaiden avulla, jotta saimme kirittyä päivän alussa tuhlaantunen ajan kiinni. Puistossa käytettiin myös paljon isoa tuulikonetta, jotta saimme liikettä esimerkiksi hiuksiin ja puista tippuneisiin lehtiin.

Kuva luokkahuonekohtauksesta Amsterdamista. Kuva on kaapattu mainoksesta.

Seuraavaksi siirryimme kuvaamaan koulun luokkahuoneeseen. Valotilanne oli luokassa hieman edellispäivää huonompi johtuen siitä että taivas oli hieman enemmän pilvessä ja olimme myös alittamassa kohtauksen kuvausta aikataulusta tunnin myöhässä. Kuvauksen kanssa piti kiirehtiä, sillä valo alkoi pikkuhiljaa katoamaan ulkona. Kuvassimme valovoimaisimmilla linseillä mitä meillä oli käytössä ja silti valotus meni jo ensimmäistä kuvaa tehdessä noin puoli aukkoa alle. Viimeisiä kuvia tehdessä oli valo tippunut niin paljon että menimme noin neljä aukkoa alle. Täytyi vain luottaa siihen, mitä olimme nähneet tehdessämme Suomessa testejä. Seuraavana päivänä palasimme Aleksin kanssa luonnonpuistoon tekemään Time Laps -kuvia valokuvakameralla. Loppujen lopuksi alun ongelmista huolimatta Amsterdamin kuvaukset olivat mielestäni onnistuneet.

Seuraava kohtaus kuvattiin Suomessa, Helsingissä. Paikka oli korkealla Kruunuhaassa sijaitsevan talon katolla. Aloitimme kuvaukset aikaisin aamulla ennen auringon nousua. Maisema katolta oli loistava ennen auringon nousua ja sen aikana, mutta kun kuvasimme itse näyttelijää auringon ollessa kokonaan jo horisontin yläpuolelle, menetti se paikka osan hohdokkuudestaan. Tämä oli pienin kohtaus koko filmissä ja kuva määrä jäi pienemmäksi kuin missään muussa kohtauksessa. Mielestäni tämä on heikoin kohtaus koko filmissä, vaikkakin time laps kuvat, joita teimme samaan aikaan kun kuvasimme näyttelijän kuvia, onnistuivat hienosti.

Poistuimme Kruunuhaasta hetkeksi kukin omille teillemme, mutta palasimme iltapäivällä Helsingin rautatieasemalle kuvaamaan neljättä kohtausta. Tämä oli ainut kohtausta jota valaisimme. Käytössämme oli muutamia Kino-Flo ja päivänvalolamppuja. Helsingin rautatieasema on mielestäni yksi ikävimmistä paikoista työskennellä, koska sillä siellä on aina valtavasti ihmisiä ja liikennettä. Myös sekavalokäyttö rautatieaseman sisällä vallitsee, ei ole kaunista valoa.

Seuraava kohtausta kuvattiin Kalviikissa, meren rannalla. Sään puolesta ei voinut olla parempaa tuuria. Aurinko paistoi pienen pilvihunnun läpi koko päivän. Tämä kohtausta kuvattiin kokonaan ylinopeudella. Käytimme kameran linssin edessä yhteensä kuuden aukon vahvuisesti ND-filttereitä, jotta saimme pidettyä kameran aukon melko suurena. Kuvasimme myös oikeaa leijaa. Kova merituuli ja amatööri lennättäjät toivat haastetta näiden kuvien tekemiseen.

RED käynnissä Kalviikin kaislikossa. Kuva: Aleksi Koskinen

7.3 Jälkityöt

Leikkaustyö tehtiin Generator Post firmassa, Antti Kulmalan toimiessa leikkaajana. Kävimme Aleksin kanssa katsomassa ensimmäisen leikkausversion. Versio oli vielä tässä vaiheessa liian pitkä ja sitä alettiin tiivistämään versio versiolta. Ensimmäiset versioiden jälkeen myös tausta musiikki vaihtui pariin otteeseen, mikä tietysti muutti joka kerta hieman leikkausta. Filmiä leikattiin noin kahdenviikon ajan, ei tosin yhtäjaksoisesti vaan paloissa, sillä Antti oli kiireinen muiden projektien kanssa. Kun lopullinen leikkausversio oli valmis, menimme Aleksin kanssa värimäärittelyyn, joka myöskin tehtiin Generator Postissa, tosin eri yksikössä.

Meillä oli yhteensä kuusi tuntia aikaa värimäärittelyyn, mikä on melko ruhtinaallinen aika kyseisessä firmassa. Muutamissa Amsterdamin luokahuoneessa sekä Helsingin rautatieasemalla kuvatussa kuvassa oli jonkin verran alivalottumisesta johtuvaa kohina. Sen vuoksi värimääritelty filmi siirrettiin vielä kolmanteen yksikköön, jossa tehtiin kohinan poisto. Myös kertojan puhe äänitettiin Generator Postissa. Aleksin teki vielä Tre Filmin leikkaus yksiköllä muutamia efektejä värimäärityksen jälkeen. Puhe, tekstit sekä lopullinen Sanoman logoanimaatio lisättiin filmin loppuun myös vasta Tre Filmissä.

7.4 Yhteenveto

Tämä mood film onnistui tavoitteissaan kiitettävästi ja olen itse erittäin tyytyväinen sen visuaaliseen tunnelmaan. Tunnelma on juuri se tärkein asia tällaisessa filmissä. Mielestäni kuvausformaatin valinta osui myös kohdalleen. Se helpotti meitä suuresti tuotannollisissa asioissa, mutta myös mahdollisti laadukkaasti filmin toteuttamisen. Mahdollisuus oppia uutta tekniikkaa on ainutlaatuista tällaisen projektin kautta. Myös työskentely ulkomailla avartaa ja antaa jälleen uutta näkökulmaa työskentelyyn.

8 Loppusanat

On suorastaan kummalista muistella, mitä silloin Tampereen ammattikorkeakoulussa, taiteen ja viestinnän osaamiskeskuksessa, kuvauksen linjalla vuonna 2003, ajattelin kuvaajan ammatista. Ei minulla ollut minkäänlaista tietoa siitä, kuinka tämä ala toimii, eikä vielä tässä vaiheessa voinutkaan olla. Ajattelin vain, että asiat järjestyvät omalla painollaan. Tavallaan näin juuri on käynyt. Asiat ovat loksahdelleet ajan saatossa kohdakkain sillä tavalla, että voin kutsua itseäni nyt työelämässä rehellisesti kuvaajaksi. Se miten asiat näin sitten ovat järjestyneet ei tietysti ole vain sattumaa tai pelkkää onnea, vaan pitkän ja sinnikkään toiminnan tulos ja ripaus onnea. Suurin syy kuitenkin on se, etten missään vaiheessa lopettanut uskomasta siihen etteikö koulusta voisi valmistua kuvaajaksi.

Yhtenä antoisimmista kokemuksista kouluaikana pidän työharjoittelua Film Magicalla. Harjoittelun aikana opin mainoselokuva-alasta enemmän kuin kaikkina näinä vuosina koulunpenkillä. Se että opin ymmärtämään miten koko tuotantoprosessi toimii, auttoi minua myös hahmottamaan paremmin kuvaajan roolia työelämässä. Työharjoittelun aikana sain myös luotua hyviä suhteita alalla jo pitkään työskennelleihin henkilöihin. Tästä on ollut nyttemmin paljon hyötyä.

Olen tyytyväinen opintoihini TTVO:lla, vaikka ne hieman ovat aikataulusta venyneetkin. Projektien kautta oppiminen on mielestäni ollut oikea ja tehokkain tapa. Tämä portfolio on kooste osaamisestani ja vilaus matkastani koulusta työelämään, kuvaajaksi.